

א. ש. אפשטיין

אתם סבורים בודאי שבית גבנה מלב גים, גם אני סבור הייתי כך עד אשר בקרתי לפני כמה ימים בבית חרושת קטן בבת ים. שם למדתי לדעת שהלב גים אבד עליהם הכלת, שלבנות מלב גים פרושה שיטה ישנה נושנה, משל למה הדבר דומה, לעשות את הדרך מבאר שבץ לאילת בחמשה ימים ברכי בה על גמלים במקום שעה אחת במי טוס „אל על“. השיטה הישנה המקור בלת להכין לבנים בעבודה ממושכת ומייגעת, לייבשן בשמש, להדביקן זו לזו במלט, לבנות קיר וכיו. כל השי טה הזאת מגוחכת בעיני מאז בקרתי בבית החרושת של א. ש. אפשטיין העובד לפי שיטת „ק.ג.א.פ.“ המהנדס האנגלי א. ג. טוטוניץ, שעבד עשרים שנה על המצאתו, אין ספק שיש בו נצוץ של גאון. א. ש. אפשטיין, יהודי אמריקני שקנה את זכויות ההמצאה בתבל כולו הסביר לי את ההמצאה עקב סיוע במפעל שהוקם על ידו בבת ים בצורה הבאה:

— אנו מייצרים חלקים של בית מוכן, לוחות תערובת להקמת קירות. אין לנו צורך בשום יבוא, אין אנו מביאים כל חומר מחוץ לארץ. שלושת החמרים היסודיים הדרושים לנו חול, מלט וחצץ נמצאים כאן בשפע רב. אנו מייצרים מוצר סטנדרטי, לוח שגדלו 40 אינץ על 21.5 בשתי דקות. אכן קל לתאר, אם מפעלנו יעבוד במלוא הקצב ויעסיק שבעים פועלים בשתי משמרות מה גדולה תהיה תרומתנו לפתרון בעית השכון בארץ. אנו גייצו לוחות כאלה בשמונה גדלים שונים כדי לאפשר הרכבה מגוונת של הלוחות, ליצור את פנות הבית, את פתחי החלונות והדלתות. אין עוד צורך בשיטות הישנות, אנו מרכיבים את הלוחות שלי נו כך שלא כל עבודה גוספת נוצר מקום לחלון ולדלת.

אנו מתהלכים בבית החרושת ומר אפשטיין מובילני לסרט הנע, השיטה שהונהגה במפעל.

— הלוחות מייצרים בעזרת דפוי סים של אלומיניום, הם עוברים תה ליד של זרם חשמלי חזק וריתוך על ידי אדים, שני דברים אלה מבטיחים דרגה גבוהה של איכות הלוחות. אחר ייבוש של שמונה שעות בתא אדים,

התענין מעולם בציונות. אחר ארבעים שנות עבודה בשטח הבניה והמלונאות. פרש כבר לפנסיה כשנתעוררה סקרנותו לגבי מעשיותה של מדינת ישראל ור ציונותה לגבי מפעלים קונסטרוקטיביים. אפשטיין אמר לי:

— זה למעלה משנה הקדשתי את עצמי לחקירת המצב הכלכלי בישראל ולאפשרות של השתתפותי המעשית בעסקים. הכינותי סרט דוקומנטרי על יש-

מוכנים הלוחות לשמוש. שני הלוחות מורכבים זה בתוך זה כך נוצר קיר כפול שעוביו חמשה אינצ'ים ובתוכו חלל ריק של שלושה אינצ'ים הממלא תפקיד חשוב של בידוד. אין עוד כל צורך לשבור קירות לשם התקנת איני סטלציה חשמלית או סאניטרית, החו-

העולם: מ. פוירשטיין

מהוה את הפוטנציאל הדימוקרטי הכל כלי הגדול ביותר בעולם מחוץ לתחומי אמריקה. אוכלוסית ישראל תוכל להגיע לכמה מיליונים תוך עשר-חמש עשרה שנה, היא תוכל לספק, לייצר ולמכור לעשרות מיליוני לקוחות בכל רחבי המזרח התיכון, אכן מן ההכרח הוא שחרשתני וכלכלני אמריקה יתענינו באי זור. הגני משוכנע שישראל לא תצטמצם בשטח החקלאות או החרושת היצרית, אלא תהפך למתוך הגדול, לסוחר הגי דול בחלק זה של העולם ותתרום כמי טב יכולתה להפצת המסחר והתעשייה, לשיפור האכסון, להעלאת רמת החיים שהיא היא החשובה היחידה לקומוניזם ולמלחמה.

— בקורת ?

— אם מותר לי להעיר דברימה הייתי אומר שקשיי התחבורה מקשים על המשקיע האמריקני. אמיות הקשר עם העולם ממיתה כל יזמה באבה. קשר אוירי עם אמריקה מצריך לא פחות משלושים יום. אתן לך דוגמא מעשית קטנה: זוג מכרים הגיע לפני שבוע עשרה ימים לישראל. הם רצו לסייר בארץ במשך כמה שבועות וגם להשי קיע חלק מהונם. הם השאירו שלושה ילדים בבית ומשהתברר להם שבכל ימי בקורם בישראל יהיו מנותקים מהם, החליטו מיד לשוב הביתה. המטוס עוי שה את הדרך ביממה אחת, אך המכ תב נמטר לתעודתו כעבור שבועיים ויותר. ההון האמריקני אינו מסוגל לע מוד בפני מכשול כזה. איננו דורשים את עזרתכם, אך אולי מותר לנו לדי רוש שאל תפריעו לנו. אפילו בתלי אביב עצמה נוסע המכתב 3-4 ימים. אם מעונינים אתם בזרימת הון — הסירו קודם כל את המכשול האיום הזה.

אמנם כן, עלינו להתרגל לדבר שאין אנו יכולים לקבל בלבד, אנו מוכי רחים גם לתת דברימה לא רק לתיר אלא גם ובעיקר למשקיע הונו בישראל. מה גדול וקשה הקרבן הזה, איז אנו מעריכים אותו כראוי, דוגמת א. ש. אפשטיין הוכיחה לי זאת. יחיד המכין בכוחות עצמו בלבד מפעל גדול שיביא לנו ברכה.

אנו עומדים לקבל אורחים, נעשה סדר בביתנו...

ראל והצגתיו לפני מאות אנשי מפתח באמריקה, שלוש פעמים נסעתי הלוך וחזור בין שתי היבשות במשך השנה והשקעתי מאה וחמשים אלף דולר במס על בבת ים. כל הדברים נעשו על חשבונני הפרטי בלבד, לא קבלתי כל זכויות משום איש. הקרבתי עד כה קרבנות קשים, לא רק הפרידה מביתי ומבני משפחתי, בבורלי הילס, אלא גם מעסקי, אבל אותה קבוצה של אנשי עסקים שהנני מייצג, מעונינת מאד לברר אם אפשר לעשות עסקים עם ישראל או לאו. הנני משוכנע שישראל

טים מוכנסים פשוט אל תוך החלל הריק, אגב, הברוד המוחלט מובטח גם על ידי כך שאין שני חלקי הקיר באים במגע כלשהו. אין עוד צורך בטיית, אין צורך בטיחה, אין צורך בשום פועל מקצועי, אין צורך במסגרות לח לונות ולדלתות, אין צורך בטיט להרי כבת הלוחות, הם בנויים כך שיש בהם חורים, מסמר חזק מסוגל להדקם זה לזה.

מן המפעל אל המפעל, זה האיש אפשטיין עורך את סקרנותי. מתון, שקט, מרוכז, איש קליפורניה שלא

שרת העבודה, גברת גולדה מאירסון, בקרה בטנפ הפתיחה של המפעל. משמאל לשגריר ארצות הברית פרופ' מקדונלד, מר אפשטיין, מקים המפעל ומר ג'ק פדבה, ממנהליו. צילומים: פרנקנהיים